

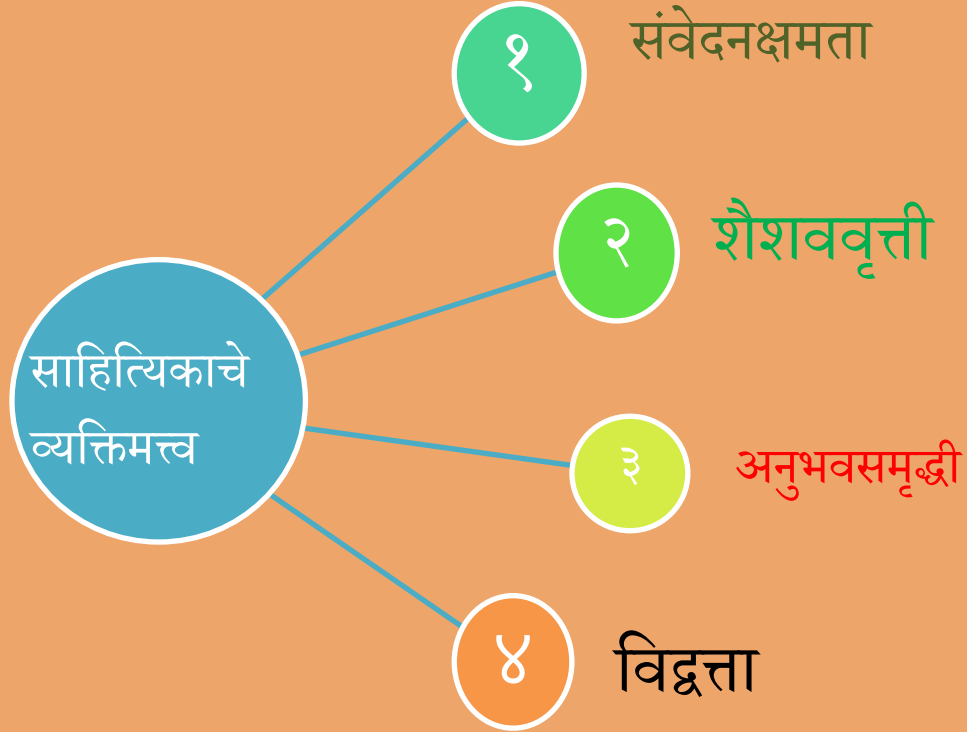
वर्ग : टी. वाय. बी. ए. – एस. ३

सत्र प्रथम, घटक – २

साहित्यिकाचे व्यक्तिमत्त्व

डॉ. महादेव कांबळे

या उलट, स्टाइनबेक, हेमिंग्वे अशा इंग्रजी लेखकांचे अनुभवक्षेत्र व्यापक आणि विशाल असल्याचे दिसते. त्यामुळे त्यांच्या लेखनात अनुभवदृष्ट्या तोचतोपणा किंवा परिचितता येत नाही. जीवनाची फार मोठी विविधता व वैचित्र्य त्यात प्रतिबिंबित झालेले दिसते.

जेन ऑस्टिनचे कथाविश्व म्हणजे दोन इंच रुंदीची हस्तिदंती पट्टी आहे. त्यावरच ती बारीक बारीक कोरीव काम करते असे तिच्या टीकाकारांचे मत आहे. इंदिराबाईंच्या कवितेत पतिवियोगाचा एकच एक शोकमय अनुभव सतत येत गेलेला दिसतो; पण तो एकसूरी वाटत नाही. तर त्यांच्या लेखनात एकाच अनुभवाच्या असंख्य छटा आलेल्या दिसतात.

विद्वत्ता हा कवीचा एक विशेष असे म्हणता येत नाही. यासाठी जुन्या काळातील तुकाराम, चोखामेळा, कान्होपात्रा, जनाबाई यांच्याबरोबरच अलीकडच्या काळातील बहिणाबाई चौधरी, अण्णाभाऊ साठे, उत्तम बंडू तुपे इत्यादी उदाहरणे देता येतील. हे सर्व कवी-लेखक विद्वान जरी नसले तरी त्यांनी लेखन मात्र केलेले आहे. तरीही ज्या विश्वाची निर्मिती लेखक करतो आहे त्याचे सर्वांगीण ज्ञान त्याला असणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय या विश्वाचे बारकावे टिपणे त्याला शक्य होणार नाही.

उदा. ग्रामीण जीवनाची काहीही माहिती नाही असा शहरी लेखक ग्रामीण जीवनावर काही गोलमाल स्वरूपात लिहू शकेलही; पण त्याचे लेखन प्रत्ययकारक होणार नाही. कारण लिखाणासाठी आवश्यक असणाऱ्या माहितीपर तपशिलाच्या बाबी तो योग्यपणे मांडू शकणार नाही.

